

Innst. O. nr. 5

(2007-2008)

Innstilling til Odelstinget fra helse- og omsorgskomiteen

Ot.prp. nr. 54 (2006-2007)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om lov om endring i lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m. (forlengelse av midlertidig forbud mot xenotransplantasjon)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Helse- og omsorgsdepartementet legger i proposisjonen fram forslag om endring i lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m., slik at det midlertidige forbudet mot xenotransplantasjon (overføring av levende biologisk materiale fra dyr til menneske) forlenges med ett år, fram til 1. januar 2009.

Spørsmålet om xenotransplantasjon ble behandlet i St.meld. nr. 25 (1992-1993) Om mennesker og bioteknologi og har etter dette vært behandlet i en rekke stortingsdokumenter, i hovedsak ulike odelsingsproposisjoner hvor det har vært innført midlertidig forbud mot xenotransplantasjon i påvente av permanent regulering.

Det såkalte Xenotransplantasjonsutvalget avga sin innstilling i juni 2001. Det redegjøres nærmere for utvalgets forslag slik de foreligger i NOU 2001:18.

Departementet har i forbindelse med sitt arbeid med xenotransplantasjon opprettet et interimsorgan med oppgave å overvåke feltet nasjonalt og internasjonalt. Det redegjøres i proposisjonen nærmere for interimsorganets virksomhet.

Helse- og omsorgsdepartementet sendte i november 2006 ut høringsnotat med forslag til lov om bruk av levende biologisk materiale fra dyr ved medisinsk behandling av mennesker. I tråd med uttalelser i tid-

ligere odelsingsproposisjoner og stortingsvedtak var lovforslaget basert på Europarådets retningslinjer for xenotransplantasjon og anbefalinger som følger av NOU 2001:18.

Departementet mottok 36 realitetsuttalelser. Det uttales at høringsinstansene deler seg omtrent midt på når det gjelder henholdsvis støtte eller motstand til forslaget.

Ikke minst som følge av den internasjonale utvikling hvor flere store firmaer har innstilt eller nedjustert sine satsninger på xenotransplantasjon den siste tiden, mener departementet at det fortsatt er grunn til å anta at xenotransplantasjon ikke vil bli tatt i bruk i stort omfang i nær framtid, verken i form av etablert behandling eller klinisk utprøving. Det uttales videre at det må kunne sies å være høyst usikkert om xenotransplantasjon vil bli tatt i bruk i Norge, og eventuelt når dette kan skje. Departementet vil også vise til at det internasjonalt ikke synes å være mange land som har sett behov for å lovregulere xenotransplantasjon.

Det er departementets oppfatning at det kan være formålstjenlig å se an utviklingen på fagfeltet ytterligere noen tid før det eventuelt utarbeides permanent lovregulering av xenotransplantasjon. Departementet foreslår derfor at lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m. endres slik at det midlertidige forbudet mot xenotransplantasjon forlenges med ett år, fram til 1. januar 2009.

Departementet ønsker å videreføre ordningen med et interimsorgan for xenotransplantasjon som skal fungere som et rådgivende ekspertorgan for departementet i det videre arbeidet med fagfeltet.

Det uttales at forslaget om å forlenge det midlertidige forbudet mot xenotransplantasjon fram til 1. januar 2009 ikke kommer til å få økonomiske eller administrative konsekvenser. Utgiftene knyttet til videreføring av Helse- og omsorgsdepartementets inte-

rimsorgan for xenotransplantasjon vil bli dekket innenfor departementets rammer.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Knut Gravråk, Sonja Mandt-Bartholsen, Gunn Olsen og Dag Ole Teigen, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen, Vigdis Giltun og lederen Harald T. Nesvik, fra Høyre, Inge Lønning og Sonja Irene Sjøli, fra Sosialistisk Venstreparti, Johnny Ingebrigtsen, fra Kristelig Folkeparti, Torill Selsvold Nyborg, fra Senterpartiet, Rune J. Skjælaaen, og fra Venstre, Gunvald Ludvigsen, viser til den fremlagte odelstingsproposisjon om lov om endring i lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m. (forlengelse av midlertidig forbud mot xenotransplantasjon). Komiteen er kjent med at det fortsatt er lange ventetider til organtransplantasjon, og at mangelen på organer er et internasjonalt problem.

Komiteen viser til at spørsmålet om xenotransplantasjon ved flere anledninger har vært til behandling i Stortinget. Komiteen viser videre til at det i transplantasjonsloven er inntatt et midlertidig forbud mot xenotransplantasjon, og at forbudet gjelder frem til 1. januar 2008.

Komiteen viser til Interimsorgan for xenotransplantasjon som har som mandat å overvåke feltet nasjonalt og internasjonalt og holde departementet oppdatert om utviklingen på feltet. Komiteen viser videre til at den første halvårsrapport av 26. januar 2004 tok til orde for at det bør utarbeides en permanent lovregulering av xenotransplantasjon, men at Interimsorganet i samme rapport også konkluderte med at datagrunnlaget fortsatt var begrenset, og at ytterligere forskning og utprøving ville være nødvendig. Videre antok Interimsorganet at xenotransplantasjon ikke ville bli tatt i bruk i stort omfang i nær fremtid.

Komiteen merker seg at også senere rapporter fra Interimsorganet konkluderer med at datagrunnlaget fortsatt er begrenset, og at ytterligere forskning og utprøving vil være nødvendig.

Komiteen viser til at departementet den 7. november 2006 sendte ut et høringsnotat med for-

slag til lov om bruk av levende biologisk materiale fra dyr ved medisinsk behandling av mennesker. I tråd med uttalelser i tidligere odelstingsproposisjoner og stortingsvedtak var lovforslaget basert på Europarådets retningslinjer for xenotransplantasjon og anbefalinger som følger av NOU 2001:18.

Komiteen har merket seg at høringsinstansene er delt i sine synspunkter på forslaget, men at det samtidig er vanskelig å klassifisere enkelte høringsuttalelser som enten fullt ut støttende eller fullt ut avvisende. Komiteen merker seg at det er mange forskjellige argumenter mot xenotransplantasjon, herunder at utviklingen er usikker, at føre var-prinsippet er viktig, at det er nødvendig å satse på andre fagområder med større behandlingspotensial, at dyrevelferden ikke er ivarettatt godt nok mv.

Komiteen viser videre til høringsnotatet der departementet redegjør for status for feltet, som at xenotransplantasjon ikke er tatt i bruk som etablert behandling noe sted i verden, at det kun har funnet sted svært begrensede former for klinisk utprøving enkelte steder, og at departementet dermed har funnet grunn til å tro at xenotransplantasjon ikke vil bli tatt i bruk i stort omfang i nær fremtid. Videre er det vist til at flere store firmaer har innstilt sine satsinger på xenotransplantasjon den siste tiden.

Komiteen tar til etterretning at en rekke høringsinstanser underbygger og støtter departementets redegjørelse, og merker seg for øvrig at det er lav forskningsaktivitet på dette området sammenlignet med andre medisinske fagområder.

På bakgrunn av de fremlagte vurderinger, herunder det faktum at det kun har funnet sted svært begrensede former for klinisk utprøving av xenotransplantasjon, slutter komiteen seg til departementets oppfatning av at det kan være formålstjenlig å se an utviklingen på fagfeltet ytterligere, før det eventuelt utarbeides en permanent lovregulering av xenotransplantasjon.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener at xenotransplantasjon reiser mange etiske og samfunnsmessige problemstillinger, særlig knyttet til overføring av smittsomme sykdommer fra dyr til menneske, og ønsker derfor å avvente Regjeringens syn og interimsorganet for xenotransplantasjons anbefaling når det gjelder behovet for utarbeidelse av ny norsk lovgivning.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og merknadene og rå Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endring i lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m.
(forlengelse av midlertidig forbud mot xenotransplantasjon)

I

I lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m. skal § 15 andre ledd lyde:

II

Loven trer i kraft straks.

§ 6 a opphører å gjelde *1. januar 2009*.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 15. november 2007

Harald T. Nesvik

leder

Inge Lønning

ordfører

